CURSUS FOTOGRAFIE

Dieter Depuydt

November 2016

Inleiding

Van alle cursussen die ik ooit heb geschreven heeft deze cursus het meeste research gevraagd. Een topfotograaf ben ik zeker niet en bakken ervaring heb ik evenmin.

Ik heb dan ook heel veel wijsheid gehaald uit boeken zoals "Een knipoog naar het licht" van "Date van Utteren" of "Through my lens" van "Achraf Baznani", uit tijdschriften zoals "Chip foto magazine", uit websites zoals http://www.digitalefotografietips.nl/, http://www.belgiumdigital.com/, http://www.shoot.be, … en uit de cursus van collega Annemie Dillen op de welke deze cursus is gebaseerd.

Het is naar mijn persoonlijke mening ook de fijnste cursus die ik heb gemaakt. Fotografie is geen exacte wetenschap, er is veel ruimte voor interpretatie en creativiteit. Er zijn geen goeie en slechte foto's, slechts foto's die jij of ik goed of slecht vinden. De tips in het deeltje "compositie" zijn dan ook geschreven vanuit wat "de meeste mensen" blijkbaar mooi vinden.

Het is géén STUDEER cursus. Ik vind het niet belangrijk dat leerlingen een "definitie" kunnen geven van termen als "diafragma" en "sluitertijd". Ik vind het wel belangrijk dat leerlingen weten wat ze moeten doen met "sluitertijd" als ze een foto willen maken van een formule 1 wedstrijd.

Het is wel een DOE cursus. Als leerlingen één iets moeten doen met deze cursus dan is het werkelijk alles, alles, alles wat erin staat uitproberen, uittesten. En als ze zich afvragen "wat zou er gebeuren als ik nu eens … doe" => DOEN DOEN DOEN! Om vijf goede, sprekende foto's te maken moet je er soms duizend maken. Maar in tijden van digitale fototoestellen hebben we het geluk dat we dat zo goed als gratis kunnen doen.

Deze cursus volg je in de meeste ideale omstandigheden met een digitale spiegelreflexcamera. Extreem duur hoeft die niet te zijn, met de Nikon D3300 of de Canon EOS 1300D heb je voor minder dan 500 euro een body met bijpassende degelijke lens. Maar ook met een compact camera raak je al een heel eind op weg op voorwaarde dat je sluitertijd, diafragma en iso kunt instellen en er een optische zoom beschikbaar is.

Deze cursus is niet geschikt voor zelfstudie, een leerkracht met kennis van zaken die een minimum aan toelichting geeft maar bovenal de leerlingen coached bij het maken van de oefeningen is zeer noodzakelijk.

Veel plezier!

Dieter Depuydt

dieter@depuydt.eu

http://meneer.depuydt.eu

Deze cursus heb ik geschreven voor mijn collega's en leerlingen in de Burgerschool te Roeselare maar mag (gratis) door iedereen gebruikt worden. Ik vind het wel fijn als je mijn naam op de cover laat staan. Je mag deze cursus ook als basis gebruiken voor een eigen cursus maar dan vind ik het fijn als je verwijst naar de originele cursus. Geef je mij een seintje als je de cursus gebruikt?

Inhoudsopgave

1 Fototoestel 1
1.1 Soorten (digitale) fototoestellen 1
1.1.1 Compact of spiegelreflex 1
1.1.2 De sensor 2

2 Werken met je fototoestel 3
2.1 De standen 3
2.2 Diafragma 3
2.2.1 Wat? 3
2.2.2 Scherptediepte 4
2.3 Sluitertijd (en bewegingsonscherpte) 4
2.3.1 Wat? 4
2.3.2 Bewegingsonscherpte 5
2.4 ISO waarde 6
2.4.1 Wat? 6
2.4.2 Ruis 6
2.5 De belichtingsdriehoek 6
2.6 Witbalans (voor warme of koude beelden) 7

3 Oog voor compositie 8
3.1 De regel van drie 8
3.2 Hulp uit onverwachte hoek: het perspectief 10
3.2.1 Kikvorsperspectief 10
3.2.2 Vogelperspectief 11
3.3 Lijnen 13
3.4 Werken met plannen 14
3.5 Symmetrie en asymmetrie 16
3.6 Gebruik van een kader 18
3.7 Eenvoud siert … ook in fotografie 20

4 Tips en weetjes 21
4.1 Op zoek naar creativiteit 21
4.2 Belichting 22
4.3 Let op je achtergrond! 23
4.4 Portretfotografie 23
4.5 Macrofoto’s 24

1 Fototoestel

1.1 Soorten (digitale) fototoestellen

1.1.1 Compact of spiegelreflex

Grofweg bestaan er twee groepen digitale fototoestellen nl. compacte- en spiegelreflex toestellen.

Het spiegelreflex toestel (DSLR) dankt zijn naam aan het ingebouwde spiegeltje dat het beeld van de lens in de kijker brengt en zich heel snel (reflex) kan verplaatsen zodat het beeld van de lens even op de lichtgevoelige sensor kan vallen ipv in de kijker.

Het compacte toestel beschikt NIET over een spiegeltje dat zich snel kan verplaatsen waardoor het toestel veel compacter gemaakt kan worden.

Spiegelreflex toestellen hebben minder last van ***afdrukvertraging*** dan compacte toestellen. Als je afdrukt wordt de foto onmiddellijk gemaakt terwijl bij compacte toestellen daar soms wel enkele milliseconden vertraging op zit. Niet alleen kan je dan net te laat zijn om de foto te maken die je wilde maken maar ook is het aantal foto's die je kan maken in een bepaalde tijdspanne (enkele seconden) veel kleiner.

Spiegelreflex toestellen beschikken bijna zonder uitzondering over ***verwisselbare lenzen***. Zo kan je op eenzelfde toestel een macro lens monteren om een extreme close up van een mier te maken als een telelens om een foto te maken van iemand die aan de andere kant van het voetbalveld staat. Het fototoestel zelf wordt "de body" genoemd en is totaal niet bruikbaar zonder een lens.

De kenmerken van een fototoestel zitten bij een DSLR dus deels in de lens en deels in de body. De brandpuntafstand, het diafragma en de sluitertijd worden bepaald door de lens terwijl de ISO gevoeligheid wordt bepaald door de body.

Tot slot verschillen compacte toestellen en spiegelreflex toestellen van elkaar door de sensor die ze gebruiken.

1.1.2 De sensor

In digitale fototoestellen (ongeacht of dat nu compacte toestellen, systeem toestellen of spiegelreflex toestellen zijn) vinden we in tegenstelling tot analoge toestellen géén filmrolletje meer.

Daar waar het beeld in analoge toestellen op het filmrolletje viel, valt het in digitale toestellen op een lichtgevoelige sensor. Net zoals het filmrolletje veel kleiner was (36x24 mm – dus een 3:2 verhouding) dan de uiteindelijke foto, zo is ook de lichtgevoelige sensor veel kleiner dan de uiteindelijke foto's.

Er bestaan verschillende soorten sensoren. In digitale spiegelreflex toestellen vind je meestal een **APS-C sensor**, deze is ongeveer 1,5x kleiner dan het oude filmrolletje. Dat wil zeggen dat we op minder plaats meer informatie moeten zien te "vangen". Gelukkig is de technologie enorm geëvolueerd waardoor we ondanks het kleinere oppervlak veel scherpere foto's kunnen maken dan pakweg 10 jr terug.

In de duurste spiegelreflex toestellen vind je **Full-frame sensoren** terug. Die zijn precies even groot als de filmrolletjes van vroeger. Er is dus meer ruimte om informatie te vangen dan bij APS-C sensoren en dat resulteert in betere foto's.

In digitale fototoestellen en smartphones vind je sensoren die nog vele malen kleiner zijn dan de APS-C sensor. Het is duidelijk dat je niet dezelfde kwaliteit kan verwachten.

Niet enkel op gebied van grootte verschillen sensoren ook op gebied van werking (beeld processor) maken we een onderscheid tussen CMOS en CCD sensoren. Hier hoeven we weinig uitleg bij te geven, CCD sensoren leveren foto's van hogere kwaliteit op dan CMOS sensoren. De kostprijs is nagenoeg identiek.

Oefening

- ✓ Ga op zoek naar het goedkoopste digitale spiegelreflex toestel met een APS-C sensor. (Type, prijs?)
- ✓ Ga op zoek naar het goedkoopste digitale spiegelreflex toestel met een Full-frame sensor. (Type, prijs?)

2 Werken met je fototoestel

2.1 De standen

Doorgaans heeft elk fototoestel heel wat verschillende standen waarin je foto's kan maken. De belangrijkste standen zijn

- ✓ P - Automatisch (het toestel regelt alles zelf)
- ✓ S (Tv) - Sluitertijd voorkeuze (jij regelt de sluitertijd, het toestel stemt de andere parameters hierop af)
- ✓ A (Av) - Diafragma voorkeuze (jij regelt de diafragma grootte, het toestel stemt de andere parameters hierop af)
- ✓ M – Handmatig (jij regelt zowel diafragma als sluitertijd, vrije keuze om de ISO gevoeligheid zelf in te stellen of door het toestel te laten regelen)

2.2 Diafragma

2.2.1 Wat?

Het diafragma of de lensopening scheidt de sensor van de lens. Hoe groter de lensopening (of diafragma), hoe meer licht er op de sensor kan vallen … Het risico voor een onderbelichte foto is kleiner.

Hoe groot het diafragma precies is wordt gewoonlijk uitgedrukt in een 'f-getal'. Hoe kleiner het het 'f-getal' hoe groter het diafragma. *Dit is verwarrend en klinkt onlogisch maar er is een eenvoudige verklaring voor. Het 'f-getal' wordt berekend door de brandpuntafstand (vb. 50 mm) te delen door de diameter van het diafragma. Hoe groter dus de diameter van het diafragma, hoe kleiner het 'f-getal'.*

Typische 'f-waarden' zijn

f/1 f/1.4 f/2 f/2.8 f/4 f/5.6 f/8 f/11 f/16 f/22 f/32

Bij elke stap die we naar rechts zetten halveert de hoeveelheid licht die op de sensor valt. We spreken niet over "stappen" maar over "stops" of "exposure value".

Welke extreme diafragma's haalbaar zijn met jouw fototoestel wordt in grote mate bepaald door de kwaliteit van je lens. Lenzen met een diafragma van f/2.8 (of groter) worden "lichtsterke" lenzen genoemd. Het zijn vaak de allerduurste lenzen op de markt.

Moderne fototoestellen kunnen het diafragma niet alleen per 'stop' regelen maar ook per 1/2 of 1/3 stop.

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de handmatige stand (M)
- ✓ Stel een vaste sluitertijd van 1/60" in en een vaste ISO waarde van 200 (indien je de foto's niet buiten kan maken kies dan voor een vaste ISO waarde van 400 of 800).
- ✓ Maak drie IDENTIEKE foto's van een mens of voorwerp met een achtergond. Eén met een zeer groot diafragma (vb. f/2.8), één met een doorsnee diafragma (vb. f/8) en één met een klein diafragma (vb. f/22).
- ✓ Bekijk de drie foto's goed en formuleer je conclusies op vlak van belichting. Valt er je ook nog iets anders op?

2.2.2 Scherptediepte

Wie bovengenoemde oefening met de nodige ernst en nieuwsgierigheid heeft gemaakt ontdekt ook de keerzijde van de medaille.

Waarom moeilijk doen over "diafragma"? We kiezen gewoon voor een zo groot mogelijk diafragma en dan krijgen we mooi belichte afbeeldingen.

Echter door het gebruik van een groot diafragma verdwijnt onze ***scherptediepte***. Dat wil zeggen dat datgene waarop we scherpgesteld hebben wel scherp blijft maar alles daar omheen wordt wazig.

In extreme situaties kunnen we vb. scherpstellen op een gezicht en een foto krijgen met scherpe ogen maar waarbij de neus en mond al lichtjes wazig worden en de achtergrond compleet wazig.

We krijgen ***minder scherptediepte*** naarmate we een grotere brandpuntafstand gebruiken (méér inzoomen) en een ***groter diafragma*** gebruiken. We krijgen ***meer scherptediepte*** naarmate we een ***kleinere brandpuntafstand*** gebruiken (niet inzoomen) en een ***kleiner diafragma*** gebruiken.

Je kan de scherptediepte nog verder beperken door datgene waarop je scherpstelt verder van de achtergrond te plaatsen.

Soms is weinig scherptediepte mooi en artistiek, bijvoorbeeld bij het maken van portretten. Je model is mooi scherp en de achtergrond is wazig waardoor je model mooi uit de foto springt. We spreken dan van ***"bokeh"*** (uitgesproken als bokè) en onderscheiden ***rustige*** (zéér wazige achtergrond) en ***onrustige bokeh*** (licht wazige achtergrond).

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de diafragma voorkeuze stand (A).
- ✓ Maak twee foto's van een willekeurig onderwerp één keer met een zo klein mogelijk diafragma en één keer met een zo groot mogelijk diafragma. Is er een duidelijk verschil in scherptediepte?
- ✓ Herhaal deze oefening maar ga verder van je onderwerp af staan en zoom zoveel mogelijk in. Krijg je nu meer of minder scherptediepte.
- ✓ Bedenk zelf nog een gelijkaardige oefening waarin bewegingsonscherpte voor een mooi effect zorgt.

2.3 Sluitertijd (en bewegingsonscherpte)

2.3.1 Wat?

Het licht dat door de lens naar binnen schijnt valt niet rechtstreeks op de sensor, maar botst op een spiegeltje en het diafragma. Wanneer we een foto maken dan wordt het spiegeltje weggeklapt en het diafragma geopend waardoor het licht op de sensor kan vallen en vervolgens wordt het spiegeltje teruggeklapt en het diafragma gesloten waardoor er geen licht meer op de sensor kan vallen.

Dit open- en dichtklappen zorgt voor het typische "klik-klak" geluid dat je hoort bij DSLR toestellen én niet bij andere fototoestellen.

Hoe lang het licht op de sensor kan blijven schijnen hangt af van de sluitertijd. Hoe groter de sluitertijd hoe langer het licht op de sensor kan schijnen => kans op een onderbelichte foto wordt kleiner.

De sluitertijd drukken we uit in seconden (of delen daarvan). Typische waarden zijn:

1″ 1/2" 1/4" 1/8″ 1/15″ 1/30″ 1/60″ 1/125″ 1/250″ 1/500″

Bij elke stap die we naar rechts zetten halveert de hoeveelheid licht die op de sensor valt. We spreken niet over stappen maar net als bij diafragma's over "stops".

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de handmatige stand (M)
- ✓ Stel een vast diafragma van f/11 in en een vaste ISO waarde van 100 of 200 (indien je de foto's niet buiten kan maken kies dan voor een vaste ISO waarde van 400 of 800).
- ✓ Maak drie IDENTIEKE foto's nl. één met een zeer lange sluitertijd (vb. 1/2"), één met een doorsnee sluitertijd (vb. 1/30") en een met een korte sluitertijd (vb. 1/500").
- ✓ Bekijk de drie foto's goed en formuleer conclusies op vlak van belichting. Valt er je nog iets anders op?

2.3.2 Bewegingsonscherpte

Wie bovengenoemde oefening met de nodige ernst en nieuwsgierigheid heeft gemaakt ontdekt ook de keerzijde van de medaille.

Waarom moeilijk doen over "sluitertijd"? We kiezen gewoon voor een zo lang mogelijke sluitertijd en dan krijgen we mooi belichte afbeeldingen?

Echter door het gebruik van een lange sluitertijd ontstaat ***bewegingsonscherpte***. Dat wil zeggen dat we onscherpe delen in de foto krijgen als IETS beweegt tijdens de sluitertijd. Als de sluitertijd 1/60″ is, is die kans veel kleiner dan als de sluitertijd 120x groter is (2″).

Wanneer je een foto maakt van iets in beweging (een wielerwedstrijd, een voorbijvliegende vogel, spelende kinderen, …) dan ben je verplicht om een korte sluitertijd te gebruiken als je een scherpe foto wil. Hoe sneller je onderwerp beweegt des te korter moet je sluitertijd zijn.

Zelfs als je onderwerp stil staat (een standbeeld, een geparkeerde auto, …) kan je de sluitertijd niet oneindig lang maken want ook voor (het hand van) de fotograaf is absolute stilstand niet vanzelfsprekend. Een statief kan dan een handig hulpmiddel zijn.

Soms is bewegingsonscherpte mooi en creatief, het zorgt voor "beweging" in je beeld. Een kolkende rivier, haren die wapperen in de wind, …

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de sluitertijd voorkeuze stand (S).
- ✓ Maak twee foto's van een fontein (druppeltjes in beweging) één keer met een sluitertijd van 1/60" en één keer met een sluitertijd van 2". Om zelf geen beweging te maken zet je het fototoestel bij voorkeur op een statief. Heb je geen statief gebruik dan een muurtje/een brievenbus/een stoel/… om je toestel een stabiele ondergrond te geven.
- ✓ Bedenk zelf nog een gelijkaardige oefening waarin bewegingsonscherpte voor een mooi effect zorgt.

2.4 ISO waarde

2.4.1 Wat?

Net zoals we bij analoge fototoestellen verschillende filmrolletjes hadden met verschillende gevoeligheden kunnen we bij digitale fototoestellen de gevoeligheid van de sensor instellen.

Bij een lage gevoeligheid is er relatief veel licht nodig om een mooi belichte foto te maken, bij een hoge gevoeligheid is er minder licht nodig om een mooi belichte foto te maken.

De gevoeligheid van de sensor wordt uitgedrukt in een ISO waarde. Hoe hoger de ISO waarde hoe gevoeliger de sensor. Typische waarden zijn:

100 200 400 800 1600 3200 6400 12800

Bij elke stap die we naar rechts zetten verdubbelt de gevoeligheid van de sensor. We spreken niet over stappen maar net als bij diafragma's en sluitertijden over "stops".

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de handmatige stand (M)
- ✓ Stel een vast diafragma van f/8 in en een vaste sluitertijd van 1/60".
- ✓ Maak drie IDENTIEKE foto's nl. één met een zeer beperkte ISO gevoeligheid (vb. 100), één met een doorsnee gevoeligheid (vb. 400) en een met een zeer grote gevoeligheid (vb. 3200).
- ✓ Bekijk de drie foto's goed en formuleer conclusies op vlak van belichting. Valt er je nog iets anders op?

2.4.2 Ruis

Ook hier stellen we ons de vraag "waarom wakker liggen van ISO gevoeligheid?". Stel dat gewoon in op de hoogst mogelijke waarde om zo steeds mooi belichte foto's te krijgen?

Ook hier heeft de medaille een keerzijde en nu heet die "ruis". Wanneer je foto's maakt met een hoge ISO waarde dan verschijnt er ruis in de foto. "Ruis" (of korrel in het NL) zorgt ervoor dat je foto er korrelig uitziet zoals je in de foto kan zien.

2.5 De belichtingsdriehoek

Wie de vorige bladzijden grondig heeft gelezen zal begrijpen dat diafragma, sluitertijd en ISO waarde onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De uiteindelijke belichting van een foto wordt niet bepaald door een van deze drie parameters maar door de combinatie van de drie.

Diafragma, sluitertijd en ISO waarde kunnen elkaar opheffen of compenseren. Wanneer we het diafragma 2 stops groter maken (vb. van f/8 naar f/4) dan zal er veel meer licht op de sensor vallen wat mogelijks tot een overbelichte foto kan leiden. We kunnen dit echter compenseren door de sluitertijd 2 stops kleiner te maken (vb. van 1/60" naar 1/15") of door de ISO waarde met twee stops te verlagen (vb. van 400 naar 100).

Een mooie samenvatting: https://www.youtube.com/watch?v=FTPvbcjZyDM

2.6 Witbalans (voor warme of koude beelden)

Wanneer je met een wit hemd of witte broek in een met TL lampen verlichte zaal wandelt dan ziet die broek of dat hemd er anders uit dan wanneer je ermee over een zonovergoten strand wandelt.

Dat heeft te maken met de kleurtemperatuur van het licht. Het licht van een opkomende of ondergaande zon heeft een kleurtemperatuur van ongeveer 2 000 kelvin. Het licht van een TL lamp heeft een kleurtemperatuur van ongeveer 4 000 kelvin.

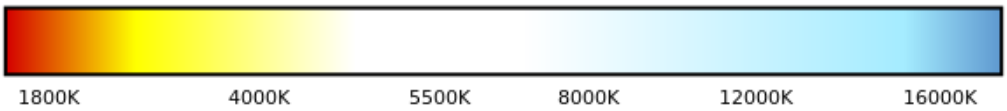

Een lage hoeveelheid kelvin geeft een eerder rode kleur aan de omgeving, terwijl een hogere hoeveelheid kelvin een eerder blauw kleur aan de omgeving geeft.

Toch valt ons dit nauwelijks op. Dit komt omdat onze hersenen weten hoe wit er hoort uit te zien en ze passen de informatie die binnenkomt door onze ogen aan. Uiteraard doen ze dat niet enkel voor "wit" maar voor elke kleur.

Lichtgevoelige sensoren zijn minder slim dan onze hersenen. Wanneer we geen correctie doorvoeren krijgen we foto's met een geel/oranje/rode schijn of net een blauwe schijn, we spreken dan van ***kleurzweem***.

Om dat te vermijden kunnen we de "witbalans" instellen. Hiermee geven we aan in wat voor soort licht we de foto maken. De meeste fototoestellen hebben hiervoor een automatische stand die prima werk levert.

In bepaalde situaties is het helemaal niet belangrijk om de juiste kleuren op een foto weer te geven. Kleurzweem kan een leuk effect aan je foto's geven. Stel je fototoestel daarom met opzet in op de foute witbalans.

Bron http://www.photofacts.nl

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand (A)
- ✓ Maak eenzelfde foto op minstens 4 verschillende "witbalans" standen.
- ✓ Geef de foto's de naam "witbalans-zonlicht.jpg", "witbalans-gloeilamp.jpg" …

3 Oog voor compositie

Een mooie foto maken begint sowieso met een mooi onderwerp, een mooi kader, … Spelende kinderen tussen de kleurrijke herfstbladeren geeft sowieso mooiere foto's dan kantoorbedienden aan het werk.

Maar als we het onderwerp en de omgeving niet voor het kiezen hebben dan kan een goed overwogen of creatieve compositie het verschil maken. (Trouwens ook bij een leuk onderwerp in fijne omgeving maakt compositie het verschil ;)).

3.1 De regel van drie

De regel van drie is wellicht de bekendste en meest toegepaste regel. Vaak wordt deze verward met "de gulden snede" maar dat valt buiten het bereik van deze cursus.

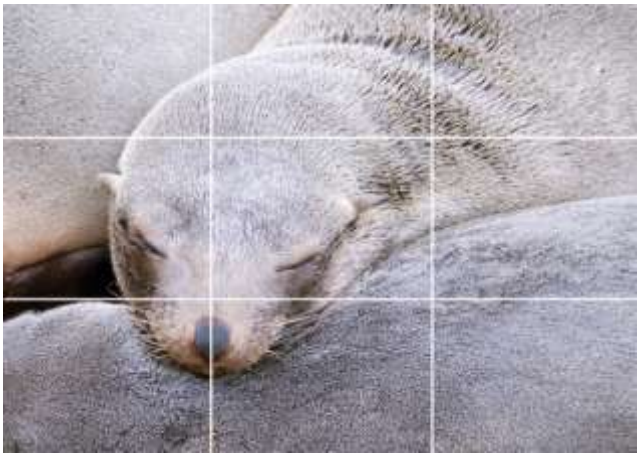

Je verdeelt je beeld zowel horizontaal als verticaal in drie gelijke delen. Op de lijnen en vooral op de snijpunten van de lijnen plaats je de belangrijkste beeldelementen van je foto.

Bron: http://defotoblogger.nl

Bron: http://www.digitalefotografietips.nl

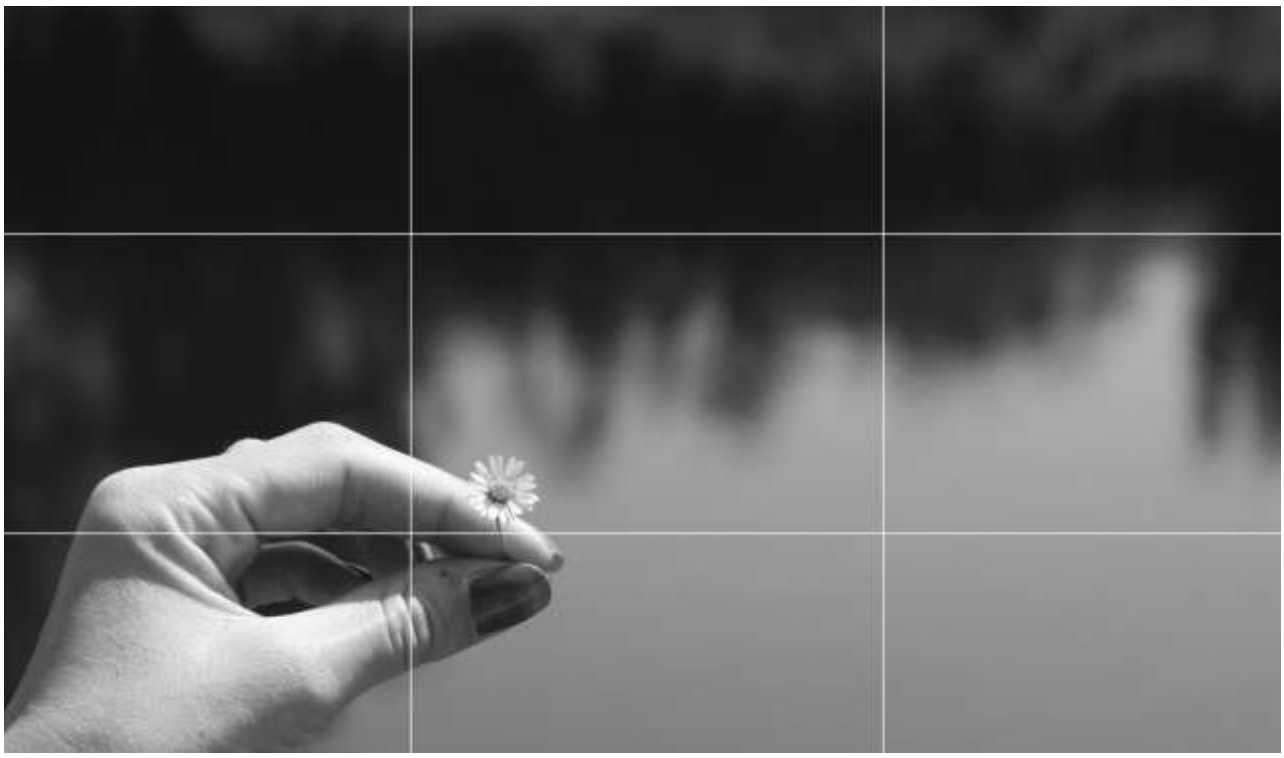

Bron: http://defotoblogger.nl

Bron: http://photograpymad.com

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand (P).
- ✓ Maak drie verschillende foto's waarbij je de regel van 3 maximaal respecteert. Ga op zoek naar zowel horizontale lijnen (vb. de horizon, een tuinhek, liggende mens, scheidingslijn zee/zand of zee/lucht…) als verticale lijnen (vb. lantaarnpaal, staande mens, …) en probeer die op de hulplijnen te krijgen. Ga op zoek naar belangrijke plekken in het beeld (vb. gezicht mens/dier, ogen mens/dier, opvallende barst in tuinhek, zon die in de zee zakt, …
- ✓ Sla de foto's op als "regel van 3a.jpg", "regel van 3b.jpg", "regel van 3c.jpg"

3.2 Hulp uit onverwachte hoek: het perspectief

Probeer creatief te zijn met de hoek van waaruit je je foto maakt. Klassiek gaan we steeds frontale foto's maken terwijl we rechtop staan. Dit levert herkenbare foto's op, de kijker weet onmiddellijk "ah ok, de fotograaf stond net voor je". Herkenbaar wordt al snel "saai" of "inspiratieloos".

Loop ook eens om je onderwerp heen en maak foto's uit een hoek waar niemand aan denkt. Maak de foto van dichter of van verder dan aanvankelijk het plan was. Ga door je knieën, klim op muurtjes, kantel je fototoestel 45° horizontaal of verticaal, … Kortom, maak je foto vanuit een onverwachte hoek om je kijker te verrassen.

Als de gebruiker zich even de vraag moet stellen "wow, hoe zit dat hier in elkaar, wat is de hemel en wat de aarde?" heb je zijn/haar aandacht al minstens enkele seconden vast.

3.2.1 Kikvorsperspectief

Wanneer we foto's trekken van onderuit lijkt alles groter, machtiger.

Bron: http://jajabd.wordpress.coml

Bron: http//www.klm.com

Bron: http://forum.belgiumdigital.com

Bron: http://www.albelli.be

3.2.2 Vogelperspectief

Bron: https://korianders.wordpress.com

Bron: http://blogimages.seniorennet.be/roelfi

Bron: http://blog.seniorennet.be/roelfi/

Bron: http://www.ketnet.be

Bron: http://www.worldpressphoto.org

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand (P) .
- ✓ Maak twee foto's één uit kikvorsperspectief en één uit vogelperspectief.
- ✓ Maak een foto van een gezicht uit onverwachte hoek.
- ✓ Maak een foto van twee of meer gezichten uit onverwachte hoek.
- ✓ Sla de foto's op als "perspectief-a.jpg", "perspectief-b.jpg", "perspectief-c.jpg" en "perspectief-d.jpg"

3.3 Lijnen

Gebruik elementen zoals beekjes, muurtjes, elektriciteitsdraden, afsluitingen en weggetjes om het oog (naar een onderwerp) te sturen. Door de lijnen te volgen van deze elementen kijk je dieper de foto in.

Bron: http://derooijfotografie.nl

Bron: http://www.moorfotografie.nl/

Bron: http://www.photofacts.nl

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand (P).
- ✓ Maak drie foto's waarin lijnen duidelijk naar voor komen en zorgen voor diepte in de foto.
- ✓ Sla de foto's op als "lijnen-a.jpg", "lijnen-b.jpg", "lijnen-c.jpg"

3.4 Werken met plannen

In een beeld kun je drie plannen verwerken, namelijk het voorplan, het middenplan en het achterplan. Wanneer je dit niet doet dan krijg je een vlakke foto.

Bron: http://500px.com

http://www.digitalefotografietips.nl

Door in het voorplan (dicht bij de fotograaf) een element op te nemen en in de achtergrond een ander element op te nemen krijg je een foto met diepte/dynamiek.

Bron: http://www.bureaublad-achtergronden.nl

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de diafragma voorkeuze stand.
- ✓ Maak drie foto's waarin duidelijk een voorplan en een achterplan is. Maak deze foto's met en zonder scherptediepte.
- ✓ Sla de foto's op als "planA.jpg", "planB.jpg", "planC.jpg", …

3.5 Symmetrie en asymmetrie

Bij veel composities zal je wel eens getwijfeld hebben of je de foto symmetrisch of asymmetrisch zou nemen.

Als je veel tijd hebt, kun je natuurlijk meerdere foto's maken, maar het is natuurlijk leuker om meteen goed zitten.

Symmetrie wordt meestal als mooi en aangenaam ervaren; zo hangt de schoonheid van het menselijke gezicht onder andere af van de symmetrie ervan. Symmetrie brengt rust en evenwicht in een foto. Te veel rust en evenwicht kan een saaie foto tot gevolg hebben.

Bron: http://nikon-club-nederland.nl

Bron: http://architectuur.nl

Bron: http://zoom.nl

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand.
- ✓ Maak twee foto's waarin duidelijke symmetrie te vinden is. Maak foto's van hetzelfde onderwerp vanuit een andere hoek om asymmetrische foto's te bekomen. Welke foto's vind je zelf het mooist?
- ✓ Sla de foto's op als "symmetrieA.jpg", "symmetrieB.jpg", "asymmetrieA.jpg" …

Probeer ook eens het volgende

- ✓ Plaats een voorwerp op een (platliggende) spiegel en fotografeer dit vanuit verschillende hoeken.
- ✓ Plaats een voorwerp op een (netjes gepoetste) kooklaat en fotografeer dit vanuit verschillende hoeken.
- ✓ Plaats een mens/voorwerp bij een raam, zorg voor meer licht binnen dan buiten (meer reflectie in het raam) en fotografeer dit vanuit verschillende hoeken.

3.6 Gebruik van een kader

Vaak wordt een foto mooier wanneer je hem voorziet van een (al dan niet natuurlijk) kader.

Je kan hier erg creatief in zijn door vb. een foto te maken van wat zich in de zijspiegel van een auto afspeelt of de weerspiegeling van een mens of gebouwd in een plas water te fotograferen.

Met je vingers een figuurtje maken (een hartje?) en dat als kader gebruiken is een veelgebruikte toepassing van dit compositie element.

Bron: https://500px.com

Bron: http://www.digitalefotografietips.nl

Bron: https://ambijans.wordpress.com

Bron: http://stevefotografie.wordpress.com

Oefening

- ✓ Stel je fototoestel in op de automatische stand.
- ✓ Maak drie foto's in een kader. Zorg voor minstens één natuurlijk kader (vb. opening in bomen, takken, …).
- ✓ Sla de foto's op als "kaderA.jpg", "kaderB.jpg", …

Probeer ook eens het volgende

- ✓ Maak een foto van een blinkende kerstbol waarin de relfectie van een gezicht / voorwerp te zien is.

3.7 Eenvoud siert ··· ook in fotografie

Het is een veelvoorkomende fout: zoveel mogelijk in één foto proberen te krijgen. Wanneer een foto te veel informatie bevat is het onduidelijk wat het hoofdonderwerp van de foto nu eigenlijk is. Het oogt al snel rommelig, onoverzichtelijk, druk, … Soms is het helemaal niet de bedoeling om veel op de foto te krijgen maar laat de omgeving het niet toe om een rustige foto te maken.

In zo'n situatie moet je als fotograaf ingrijpen. Je kan een drukke achtergrond wegwerken met beperkte scherptediepte (bokeh). Je kan dichter bij je onderwerp komen en/of inzoomen op het onderwerp. Wanneer je een mooi bloempje wil fotograferen maar er staan 101 soorten bloempjes onder/rond dan kan je de andere bloempjes afdekken met een blad/doek. Of misschien moet je wel je groene vingers aanspreken om de omgeving van het bloempje wat netter te maken?

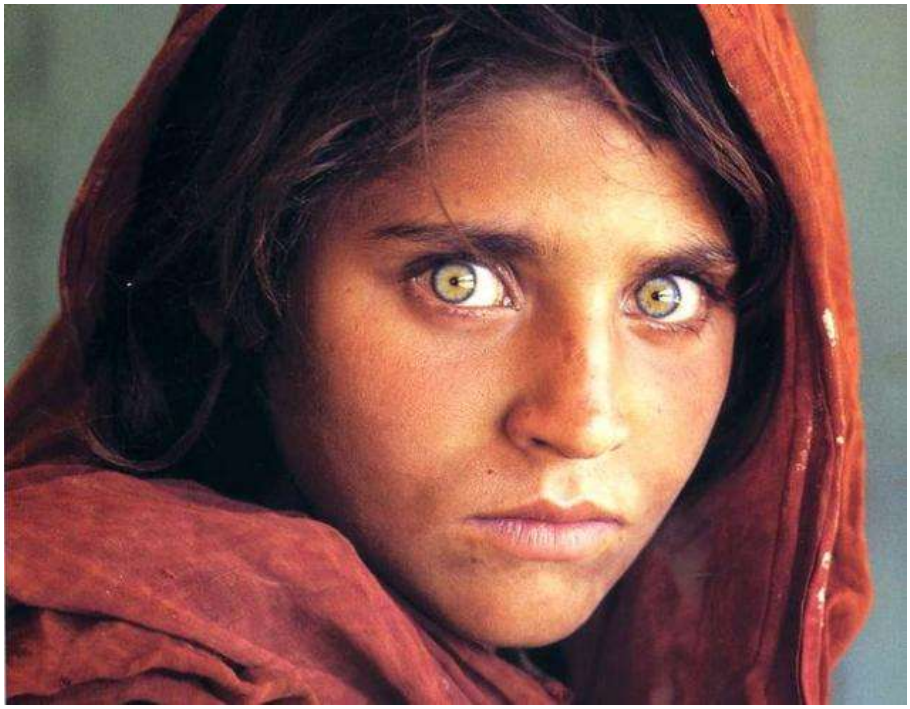

Bron: http://stevemccurry.com/

Dat macro fotografie en portret fotografie bij veel mensen in de smaakt valt heeft alles te maken met deze compositieregel: mensen houden van rust in een foto. Beperk je tot het onderwerp, eventueel met context en laat al de rest achterwege.

4 Tips en weetjes

4.1 Op zoek naar creativiteit

Wil je leuke foto's maken maar laat je creativiteit je in de steek? Geen nood! Het internet biedt bakken inspiratie.

Websites zoals www.weheartit.com of www.pinterest.com zijn gemaakt om foto's rond een bepaald thema te bundelen. Begin ruim op tijd foto's te zoeken en te verzamelen die jij mooi vindt. Probeer in woorden te omschrijven wat jij zo mooi vindt aan de foto en probeer daarna de foto "na te apen" (daar is echt NIETS mis mee!) of (stapje verder) probeer foto's te maken die beantwoorden aan wat jij hebt neergeschreven.

Op mijn Pinterest profiel (https://www.pinterest.com/dieterdepuydt) vind je alvast heel wat foto's die mij inspireerden.

Op bovengenoemde sites vind je vooral foto's gemaakt door mensen als jij en ik. Wil je enkel inspiratie opdoen bij echte "fotografen" dan kan je je richten tot beeldbanken. Er bestaan gratis beeldbanken zoals www.pixabay.com, www.500px.com, www.stock-snap.io, www.unsplash.com en betalende beeldbanken zoals www.shutterstock.com, www.istockphoto.com, www.dreamstime.com, …

Opgelet … foto's vallen onder het ***auteursrecht*** *(zie afzonderlijke cursussen 'auteurs-recht' en 'portretrecht')*. Als je ze wil gebruiken moet je toestemming vragen (en evt. betalen) aan de fotograaf. Maar we zijn niet van plan om de foto te gebruiken, hooguit gaan we het idee achter de foto "pikken". En ideeën zijn NIET beschermd door het auteursrecht. ☺

Oefening

- ✓ Ga op zoek naar 5 foto's die je mooi vindt, zorg ervoor dat er minsens één foto bijzit die je kan "nadoen".
- ✓ Probeer bij elke foto te noteren welke compositie regels wel / niet gerespecteerd worden.
- ✓ Probeer een foto "na te maken".

4.2 Belichting

Bij het begin van deze cursus kwam het al uitvoerig aan bod: te weinig licht zorgt voor onderbelichte foto's maar ook teveel licht kan voor problemen zorgen.

4.2.1 Tegenlicht

Bron: http://www.digitalefotografietips.nl

Wanneer de belangrijkste lichtbron (bv. de zon) achter het te fotograferen onderwerp zit dan spreken we van tegenlicht.

Het gevolg is dat het onderwerp van langs achteren belicht wordt en eigenlijk in zijn/haar eigen schaduw staat.

Er is dus weinig contrast te zien in het onderwerp en het zal vaak onderbelicht zijn. In extreme situaties kan het onderwerp zelfs volledig zwart zijn. Soms doen we dit met opzet om een artistieke foto te maken. In alle andere gevallen zorgt tegenlicht voor fletse, slechte belichte foto's met te weinig contrast.

Oefening

✓ Maak twee foto's met duidelijk tegenlicht.

4.2.2 Zacht of diffuus licht

Wanneer je geen foto's met tegenlicht wil, dan ga je als fotograaf typisch tussen de lichtbron (de zon) en je model staan. Je model kijkt dan in de richting van de lichtbron. Dit zorgt ervoor dat het model de ogen gaat dichtknijpen wat opnieuw niet voor de mooiste foto zorgt.

De lichtbron links, rechts van het model opstellen is natuurlijk ook een mogelijkheid maar ook dan zal je last hebben van duidelijke schaduwen (schaduwen van neus, rimpeltjes, puistjes, …).

Daarom wordt vaak aangeraden om foto's te maken bij zo "zacht mogelijk licht". Het natuurlijk licht is het zachtst rond zonsopgang en bij zonsondergang. Maar je kan ook zacht licht opzoeken bijvoorbeeld in de schaduw of in een fotostudio. Ook een bewolkte dag is gekenmerkt door zacht licht.

4.3 Let op je achtergrond!

De achtergrond op je foto bepaalt mee héél de foto. Als je geen achtergrond nodig hebt voor je foto, zorg dan voor een puur witte achtergrond. Een witte deur of muur kan, maar zorg dan voor een effen witte achtergrond (zonder omlijstingen, krukken, plintjes, afstekende vloer…).

Ofwel neem je een achtergrond die past bij je onderwerp.

Of je kan in je achtergrond werken met contrasten (vb groen gras als kleurcontrast voor een persoon in een roze kleedje).

Zorg er ook voor dat je onderwerp niet tegen je achtergrond 'plakt'.

4.4 Portretfotografie

- ✓ Zorg ervoor dat de ogen scherp zijn.
- ✓ Gebruik een groot diafragma, dankzij de beperkte scherptediepte krijg je een wazige achtergrond waardoor je model uit de foto springt!
- ✓ Kom dichtgenoeg bij je model (of zoom sterk in) en probeer gedurfd te kaderen: een gezicht (of zelfs een deel van het gezicht) die de hele foto vult is vaak heel mooi.
- ✓ Werk met "zacht" licht. Hard licht benadrukt rimpeltjes, puistjes, dubbele kinnen … Bij zacht licht vallen die minder op. Al zijn er ook bekende fotografen die net het omgekeerde doen nl. het hard licht opzoeken om rimpeltjes en puistjes te accentueren.

Oefening

- ✓ Maak drie mooie portretfoto's.

4.5 Macrofoto's

Alledaagse voorwerpen worden in close-up vaak toch een erg interessant onderwerp. Vooral als je niet meteen kunt zien wat het is. Kom dichter bij het onderwerp (of zoom in) dan je in eerste instantie wilt.

Probeer het onderwerp behoorlijk je beeld te laten vullen (bijvoorbeeld door maar 1/3 deel van de foto niet door het onderwerp te laten vullen. Kijk maar eens hoeveel meer interessanter een macro foto van een bloem is dan een setje bloemen van een afstand genomen. Hiermee voorkom je ook dat in de achtergrond storende elementen (prullenbakken, drukke achtergronden) op de foto komen en afleiden van het onderwerp.

Oefening

- ✓ Maak drie macro foto's.